

Összefoglaló a SZEF Szövetségi Tanácsának 2005. október 19-i üléséről

Adókról, juttatásokról, béremelési igényekről tárgyalt a SZEF Szövetségi Tanácsa 2005. október 19-én

A SZEF Szövetségi Tanácsa 2005. október 19-én megtartott ülésén 124 mandátum birtokosa közül 106 volt jelen, az ülést így határozatképesnek nyilvánította Fehér József alelnök, aki a tanácskozás levezető elnöke volt. A testület egyhangú szavazással fogadta el az ülés napirendjét:

- 1. Tájékoztató az Országos Érdekegyeztető Tanácsban (OÉT) a 2006. évi adó- és járuléktörvény tervezetéről, valamint a következő év béremeléseiről folytatott tárgyalásokról. Előadó dr. Szabó Endre elnök.*
- 2. A SZEF tárgyalási pozícióinak körvonalazása a 2006. évi állami költségvetés tervezetéről és a 2006-ra szóló közszolgálati bérajánlásról. Előadó: dr. Szabó Endre.*
- 3. Egyebek*

1. Tájékoztató az OÉT-ben folyt tárgyalásokról

a) **A 2006. évi adók és járulékok** ügyében — mondta a SZEF elnöke — kompromisszumos megállapodás született.

— Az MSZOSZ négykulcsos **személyi jövedelemadó** javaslatát az OÉT munkavállalói oldala tudomásul vette. Megjegyzése csupán a SZEF -nek volt: csak abban az esetben támogatjuk a javasolt rendszer esetleges bevezetését, ha az nem jelent adóbevétel-csökkenést. A kormány nem fogadta el az MSZOSZ javaslatát. Maradt a kétkulcsos szja, amelyben a

felső kulcs 38-ról 36 százalékra csökken, az alsó kulcs pedig marad az eredeti, azzal a könnyítéssel, hogy az összeghatár 500 ezer forintra emelkedik.

- Megállapodás született: **az adómentesen adható béren kívüli juttatások** értékhatára (az eredetileg javasolt 500 ezer helyett) évi 400 ezer forint lett, de annak fejében, hogy kikerült a korlátos körből *az önkéntes nyugdíjpénztárakba a munkavállaló javára történő munkáltatói befizetés*, amely sok helyen elég jelentős.

Ugyancsak kikerült a 400 ezres limitből *a szakképesítést nyújtó képzéshez és az idegen nyelv oktatásához adott munkáltatói hozzájárulás*, valamint *a csekély értékű ajándék értéke*. Ezek mind benne voltak az adómentesen adható béren kívüli juttatások eredeti 500 ezer forintos értékhatárát megszabó csomagban.

Sikerült elérnünk azt is, hogy *kivették a törvényjavaslatból azt a megszorítást, amely szerint a különböző adómentes juttatások együttes összege nem haladhatta volna meg az éves kereset 15 százalékát*. (Ez az alacsonyabb keresetűeknek lett volna hátrányos.)

Megállapodtunk abban is, hogy *a helyi utazási bérlet-juttatás* teljes értéke adómentes, de ez bele tartozik az adómentesen adható béren kívüli juttatások 400 ezres csomagjába.

Az érdekképviselési tárgyalások eredménye az is, hogy a munkáltató által *lakáscélra öt évenként adható adómentes támogatás összege* 1 millió forintra nő. (Eddig 750 ezer forint volt.)

Az üzemanyag árakat az APEH januártól havonta közzé teszi. Az általános *személygépkocsi (amortizációs) normaköltsége* az eddigi 3-ról 9 forintra változik kilométerenként.

Az étkezési juttatások adómentes értékhatára hideg utalvány esetében havi 4500, meleg étkeztetésnél 9000 forintra emelkedik.

Évente adómentesen adható lesz az *iskolakezdési támogatás* összege, gyermekenként 19 ezer forintos értékhatárral.

A belföldi kiküldetés napidíja 500 forint, külföldi kiküldetés esetén az igazolás nélkül elismerhető költség napi 15 euro lesz.

Munkavállalói szempontból ezek a fontosabb változások a jövő évi adójogszabályok tervezetében, amelyről gyakorlatilag befejeződtek az érdekképviselési tárgyalások.

b) Bérügyek

Az OÉT-nek kell megállapodnia a minimálbér összegéről. Ehhez kapcsolódik majd a másik tárgyalási csomag, a jövő évi bérajánlás.

A *minimálbérrel* kapcsolatban lényeges kormányzati indítvány az, amit mi évek óta követelünk: *a minimálbér egyezzen meg az egykeresős létminimum mindenkori összegével.* A szakszervezetek támogatják ezt az indítványt. A vállalkozói oldal egyelőre nem támogatja, de még tartanak a tárgyalások ez ügyben. A vállalkozók képviselői szerint piaccgazdasági viszonyok között nem lehet ilyen módon beavatkozni a bérezésbe.

A kormány azzal is egyetért, hogy *háromlépcsős minimálbér legyen.* Az alapvető minimálbér összegéhez egy meghatározott szorzó szerint kapjanak pluszt a középfokú végzettséggel rendelkezők, és egy ennél magasabb szorzóval felemelt összegű minimálbért a diplomások. A kormány a középfokúaknak 10, a diplomásoknak 20 százalékos szorzót ajánl. A szakszervezetek ennél magasabb szorzókat javasolnak.

A kormány és a szakszervezetek között vitatéma, hogy *miként számoljuk a létminimum összegét.* A kormány a rendelkezésére álló 2004. júliusi létminimum-számításból kiindulva számol. Ez 53 ezer forint. Ehhez hozzáadja a járulékok összegét, így a kormány szerint 61.800 forint lenne az egykeresős létminimum összege. A szakszervezetek 65 ezer forintot kérnek. Mi ugyanis nem fogadjuk el, hogy 2006-ban a 2004-es létminimum alapján határozzák meg a létminimum összegét. Ezt a 65 ezer forintot mi a 2004-es adat valorizálása alapján állapítottuk meg. A vállalkozói oldal magát a konstrukciót — a minimálbérnek a létminimum szintjére hozását — veti el, a háromelemes minimálbérről pedig hallani sem akar.

Ilyen körülmények között nagyon nehéz megjósolni, hogy miben sikerül majd megállapodni. A korábbi tapasztalatok alapján azonban úgy érzékelem, hogy lesz megállapodás. Arról viszont nem vagyok meggyőződve, hogy háromlépcsős lesz a 2006. évi minimálbér. Az összeg ügyében tavaly is jó néhány napon át napi 12-14 órás tárgyaláson vitatkoztunk, és a végén azt fogadta el az oldal, amit a kormány eredetileg lehetségesnek tartott. Nem lehetetlen azonban az elmozdulás a 61.800 forintos kiinduló ajánlatról, mert a

kormányoldal már jelezte: 63 ezer forintig partner lenne a minimálbérre. Én abban bízom, hogy **nagyjából 63 ezer forint körüli összeg lesz a jövő évi minimálbér.** Ami bennünket, közszolgálatiakat olyan vonatkozásban érint, hogy a kormány már kinyilvánította: tartja magát ahhoz az egyezséghez, hogy **a bértábla A/1 tétele egyenlő lesz a minimálbérrel.**

A 2006. évi *bérajánlás* ügyében meglehetősen parázs vita folyt, s a kormány álláspontja nagyon szigorúnak látszik. A kormányoldal javaslata: a reálkeresetek emelkedése *közelítse meg* a GDP tervezett növekedését. A szakszervezeti oldal — és a SZEFG is — azt az igényt képviselte a tárgyalásokon, hogy **a béremelés legyen egyenlő a GDP növekedésével.** Ennek az álláspontnak a megerősítését kérjük a Szövetségi Tanácstól. A kormány viszont azt mondja: a GDP növekedésénél legalább fél százalékkal alacsonyabb legyen a béremelkedés mértéke, mert a megtermelt értékből legalább fél százalékot a foglalkoztatás ösztönzésére kell fordítani. Ha ugyanis a GDP-növekedés teljes egészében béremelésre megy el, akkor a foglalkoztatás bővítésére nem jut elegendő pénz.

A szakszervezeti oldal másik követelése: **6,8 százalékos bruttó béremelést látnánk szükségesnek** ahhoz, hogy biztosítható legyen a GDP növekedésével megegyező mértékű — 4 százalék körüli — reálbér-emelkedés. A vállalkozói oldal eddig még számokat sem volt hajlandó mondani. Azt várják, hogy milyen kedvezményeket ad számukra a kormány adóban, járulékokban, egyebekben. Ennek függvényében nyilatkoznak majd, hogy milyen mértékű béremelést vállalhatnak el. Ők természetesen jóval alacsonyabb emelést tartanak elképzelhetőnek, mint a szakszervezeti oldal. A kormány a két álláspont közötti, 3,5-4 százalékos körüli bruttó bérajánlásban gondolkodik. Számítása szerint ugyanis — a felső adókulcs 38-ról 36 százalékra mérsékléséből adódó pluszjövedelmeket is figyelembe véve — ez adja ki a GDP növekedésénél fél százalékkal kisebb mértékű reálbér-emelkedést.

A béremelés mértékét illetően merészség lenne jóslásokba bocsátkozni, az azonban bizonyosnak látszik, hogy az emelés nem lesz annyi — 6-8 százalék —, mint amennyit mi követelünk. Úgy vélem, hogy a munkáltatók a szokásos hosszú viták után valószínűleg elfogadják a 3,5-4 százalékos körüli bruttó béremelés ajánlatát.

Az, hogy az OÉT-en milyen minimálbérben és milyen arányú bérajánlásban sikerül megállapodnunk, természetesen bizonyos értelemben befolyásolja majd a közszféra bértárgyalásait is. Az előzetes tárgyalások alapján egyetértés várható abban, hogy *a közszféra 2006-os béremelkedése egyezzen meg a versenyszférának ajánlott emelés mértékével.* Erről

azonban nem az OÉT-en, hanem az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban (OKÉT) és esetleg a szektorális fórumokon (KOMT, KÉT, OÖKÉT) kell majd egyezkednünk.

Válasz a kérdésekre

Dr. Szabó Endre tájékoztatója után kérdések hangzottak el a helyközi utazások költségtérítésének adómentességével, a jövő évi közszolgálati béremelések életbe lépésének időpontjával, a közszféra várható létszámcsökkentésével, a béren kívüli juttatások adómentességével és a helyi bértárgyalásokkal összefüggésben.

A kérdésekre válaszolva a SZEF elnöke egyebek között elmondta: a *közszféra létszámcsökkentése* ügyében rendre azt a választ kapjuk a kormány illetékeseitől, hogy *központilag nem terveznek elbocsátásokat*. Ugyanakkor a 2006-os költségvetési terv számaiból ítélve *teljesen nyilvánvaló a létszámcsökkentésnek nemcsak az esélye, hanem a veszélye is*. Mint ahogy 2005-ben is volt létszámcsökkentés, hiszen a közigazgatásban például a költségvetés nem adott pénzt a béremelésekhez. Az egészségügyben mintegy 3 százalékkal csökkent a létszám, mert nem volt elegendő fedezet a működési és a bérkiadásokra. És az oktatásban is volt — nem is jelentéktelen — létszámapadás. A jelek szerint nem állítható tehát, hogy 2006-ban semmiféle létszámcsökkentés sem lesz. De erről még természetesen tárgyalunk a kormány képviselőivel a jövő évi bérügyek kapcsán.

A *béren kívüli juttatások* a közszféra legtöbb területén nem olyan jelentős kereseti tényezők, mint a versenyszférában, de az ilyen juttatások egyes elemei — például az étkezési hozzájárulás és néhány más dolog — számunkra sem jelentéktelenek. Tehát nem lehet az az álláspontunk, hogy a mi szempontunkból ezek közömbösek, ezért nem támogatjuk. Vita azon volt az OÉT-en, hogy korlátozzuk-e a béren kívüli juttatások felső értékét. A kormány nagyon határozottan képviselte azt az álláspontját, hogy legyen felső korlát. A pénzügyi államtitkár el is mondta, hogy nem a közszféra, hanem a menedzserek miatt ragaszkodnak ehhez. A vállalati szférában ugyanis terjed az a gyakorlat, hogy természetbeni juttatásként nagyon jelentős értékeket, például drága külföldi utakat adnak, amelyek különben bérként nyilvánvalóan adókötelesek lennének.

Az *áfa-csökkentés várható hatásáról* a vállalkozók képviselői egyértelműen azt állítják, hogy náluk ennek semmiféle hozadéka nincs. Pedig elképzelhető, hogy van, de erről

még nincs megbízható elemzés. A Pénzügyminisztérium ígért erről egy hozzávetőleges számítást. Fontosabb — és szintén vitatott —, hogy *a közszolgálati bérekre milyen hatása lesz az áfa-csökkentésnek*. A közszféra jövő évi bérügyeiről folytatandó tárgyalásokon ez téma lesz. Ha megkapjuk a PM-től az ígért elemzést, akkor ezt is hozzáférhetővé tesszük — mondta a kérdésekre adott válaszában dr. Szabó Endre.

A levezető elnöki feladatokat ellátó Fehér József kiegészítésként hozzáfűzte az elhangzottakhoz: amikor tavaly a létszámügyekről tárgyaltunk, gyakran kaptunk adatokat a közszféra létszám-adatairól. Akkor a KSH szerint 814 ezer főállású alkalmazott volt a közszolgálatban. 2005. első hét hónapjában 751.129 főt regisztrált a KSH.

2. Mi legyen a SZEF álláspontja

a 2006-os közszolgálati bértárgyalásokon?

(Előadó: dr. Szabó Endre)

a.) A közszolgálati bérek 2005. évi alakulása

A közalkalmazotti bértábla és a köztisztviselői illetményalap a megegyezésünk szerint alakult. A rendszer sajátossága azonban, hogy például a közalkalmazotti bértábla a kötelező *minimumokat* írja elő. Következésképpen, akinek a bére valamilyen ok miatt efölött van, a tábla nem kötelezi a munkáltatót arra, hogy a kormánnyal kötött megállapodás szerinti emelést megadja. A közalkalmazotti bértábla egyik problémája kétségtelenül ez a társadalmi vonatkozásban is megtévesztő jelleg. Ha valaki azt hallja, hogy a közalkalmazottak idén januártól kaptak 7,5, szeptembertől pedig még 4,5 százalékos béremelést, akkor — nem ismerve a részleteket — azt mondja: mit akarnak még a közalkalmazottak, a versenyszféráénál sokkal jobbakká a kondícióik. Pedig ebben az esetben csupán a *bértábla* emeléséről, és nem effektív béremelésről van szó.

Módosítja a kedvezőnek látszó képet, hogy *nem mindenkire érvényesen valósulnak meg ezek a számok*. Már a 7,5 százalékos januári táblaemelés végrehajtása során is szembesülnünk kellett egyes területeken ilyen esetekkel, a 4,5 százalékos szeptemberi emeléskor pedig kirívóan megszorodtak az ilyen gondok. Erről szóló jelzést kaptunk

közoktatási, egészségügyi, kulturális intézményekből, és más közalkalmazotti munkahelyekről is. A közalkalmazotti szféra úgyszólván minden ágában problematikus volt az őszi 4,5 százalékos táblaemelés végrehajtása.

A munkáltatók meglehetősen széles körben alkalmazták azt a megoldást, hogy *a táblaösszegnél több bérrel rendelkezőknek nem adták meg a 4,5 százalékos emelést*. Ez azért is figyelmet érdemlő, mert ha valakinek azért volt a tábla-minimumnál magasabb a bére, mert jól dolgozik, most meg pénzhíányra hivatkozva nem adtak neki emelést, akkor ez a jó munka bértábláiban elismerésének visszafogása. Ezzel az üggyel tehát több vonatkozásban is foglalkoznunk kell, mind a magunk érdekei, mind a közvélemény reális tájékoztatása miatt.

A tapasztalatok — különösen a szeptemberi táblaemelés után — azt mutatják: egyáltalán nem helytálló a kormánynak az az állítása, hogy a hivatkozott mértékben emelkedtek volna a közalkalmazotti keresetek. Annyi legalábbis nem került a munkavállalók zsebébe, mint amennyiről a statisztikák szólnak. Széles körben ez a tapasztalat.

A másik gondunk, hogy *a kiemelkedő teljesítményt elismerő 2 százalék* — amelyben megegyeztünk — általában sehol sem valósult meg. Arról nem igen jutott el hozzánk hír, hogy bárhol is *helyi kollektív szerződésbe* foglalták volna ezt a 2 százalékot, ennek a felosztását. Ebben a vonatkozásban sem egyeznek meg a tapasztalataink a kormány által leírtakkal.

Ami az *ágazati szintű kollektív szerződéseket* illeti, a közszférában ezek sajnos nem működnek, mert nincsenek. Pedig Nyugat-Európában, az EU több tagállamában a közszférában is léteznek és jól funkcionálnak az ágazati kollektív szerződések. Tehát nem magyar különlegességről van szó, amikor igényt tartunk ezekre mi is. A SZEF 2003-ban megtartott III. Kongresszusa határozatban deklarálta ezt az igényt. Az egészségügyben most konkrét törekvés van arra, hogy kikényszerítsék az ágazati kollektív szerződést. Ezt egyfelől támogatni kell — az Ügyvivő Testület is így foglalt állást, — másfelől pedig ha sikerrel jár az egészségügyi törekvése, akkor az önmagában is hivatkozási alap lehet arra, hogy más közszoigálati területeken se lehessen elzárkózni az ilyen igények elől. Ma még nem lehet megjósolni, hogy ez a törekvés milyen eredménnyel zárul, a kormány ugyanis egyelőre nagyon szigorúan ellenáll. Egyrészt ágazati körbe utalta, másrészt pedig általában nem támogatta a témát.

A *Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozók* ügyeivel is foglalkoznunk kell. Ilyenek vannak a közsférában is, például elég számosan az egészségügyben, de más területeken is. Ők lényegében ugyanott, ugyanolyan közszolgálati feladatokat látnak el, mint korábban, a kiszervezésük előtt, csak más jogviszonyban. A kormánnyal kötött megállapodásunk velük kapcsolatban is tartalmazott egy ajánlást: *rájuk is vonatkozzék az a mérték, amely a közszolgálati feladatokat közszolgálati jogviszonyban ellátókra érvényes a bérmegállapodásban*. A tapasztalatok szerint sajnos ez sem érvényesült megfelelően. Adtak nekik is emelést, de ennek mértéke nagyon vegyes. Az egyházi intézményekben például csak 3-4 százalék körüli volt a bérjavítás. Az ottani munkáltatók arra hivatkoztak, hogy nincs többre fedezet. Ez is olyan téma, amelyet szóvá kellene tennünk a jövő évi bérek tárgyalásakor.

Az ideai tapasztalatokról tehát összefoglalva a következőket javasoljuk felvetni a soron következő bértárgyalásokon.

- Az a keresetnövekedés, amelyet a statisztikákban kimutatnak, költségvetési szinten igaz lehet, a valóságban azonban — szakmacsoportokra, intézményekre bontva — sajnos nem igaz.
- Nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket a bértáblán kívüli teljesítményösztönző rendszer, mert bebizonyosodott, hogy amit a tábla nem tesz kötelezővé, azt a munkáltatók nemigen adják meg. Ezért ezt a rendszert megfelelő biztosítékok (például kollektív szerződésbe foglalás előírása) nélkül nem célszerű fenntartani, mert dezinformál.
- Azokra vonatkozóan, akik a Munka Törvénykönyvének hatálya alá tartoznak, de változatlanul közszolgálati feladatokat látnak el, ne pusztán *ajánlás* szintű legyen a bérmegállapodás, hanem találjunk számukra is valamilyen *kötelező* érvényű jogi megoldást.
- A 2005. évre kötött bérmegállapodás több pontja nem teljesült. Ilyen pont például a teljesítményösztönző rendszerre, a Munka Törvénykönyvének hatálya alá tartozók közül a közszolgálati feladatokat ellátókra, az idei béremelések szeptember 15-ig történő értékelésére, a közsférából történő elbocsátások feltételeire (csak szakmai indokok alapján, stb.), vonatkozó megállapodás. Nem valósult meg a megállapodásnak az a pontja sem, amely előírta, hogy szeptember 15-ig tárgyalásokat folytatunk a kereseteket

alapvetően meghatározó önkormányzati és társadalombiztosítási finanszírozási modellről.

A Szövetségi Tanács 1 tartózkodással elfogadta, hogy a SZEK képviselői ezzel a felhatalmazással üljenek tárgyalóasztalhoz a 2006. évi bérmegállapodást előkészítő megbeszéléseken.

b.) Bérajánlás a közszolgáltatnak 2006-ra

Az írásban kiküldött kormányzati ajánláshoz a SZEK elnöke a következőket fűzte hozzá.

Az idén a bértárgyalások a tavalyinál nehezebbek lesznek. Pedig a múlt évben sem voltak könnyűek. Elsősorban azért lesznek nehezebbek, mert a körülmények sajnos nem kedvezőek. Nagy az államháztartási-költségvetési hiány.

Súlyosbítja a helyzetet az euro ügye, amelyben a kormány mégis kitart a 2010-es bevezetés mellett. Ehhez 2008-ra teljesíteni kell a maastrichti követelményeket, vagyis addig olyan nagyságrendben kellene csökkenteni a költségvetési kiadásokat, ami nagyjából megfelel a közszféra egy egész esztendei költségvetésének. Ezért a kormány mozgástere a bértárgyalásokon — nagy biztonsággal prognosztizálhatóan — jóval kisebb lesz, mint tavaly volt.

A tárgyalásokat nehezíti az is, hogy az önkormányzatok még a kormány jövő évi bérajánlatát is problematikusnak érzik, mert még ennek a fedezetét sem látják a 2006-os költségvetési tervben. A *kormányzati logika* szerint a bérajánlás a közszférában a versenyszféráénál valamivel magasabb reálbér-emelkedést tesz lehetővé. S ezt — kormányzati tényezők szerint — nehéz lesz elfogadtatni a versenyszférával, mivel a közszféra reálbére az idén is nagyobb arányban növekszik. A statisztika szerint az idén eddig valóban nagyobb a kereset-emelkedés, de ez nem marad így. A közszféra ugyanis most az év elején kapta meg a 13. havi bért, a versenyszférában pedig általában karácsony táján jutalmaznak. Az idei bérstatisztikából tehát jelenleg még nem lehet végleges következtetéseket levonni.

A kormány szerint a *közalkalmazottak* 2005. szeptember 1-jétől megkapott 4,5 százalékos béremelésének jövő évi áthúzódó hatása 3,1 százalékos bérnövekedést

jelent. Az adó mérséklése 1,5 százalékkal javítja a kereseteket — a kormány számítása szerint. A rátét 1,2 százalék. Ezt hozzáadva a 3,1-hez és az 1,5-höz összesen 5,8 százalék jön ki. Leszámítva az 5,8-ból a 2 százalékosra tervezett inflációt, a közalkalmazottak reálkeresete 2006-ban 3,8 százalékkal növekszik 4 százalékosra tervezett GDP-emelkedés mellett.

A *köztisztviselők* esetében annyi a különbség, hogy évközben nem változott az illetményalap, így nincs semmiféle áthúzó hatás. Ezért mondja a kormányzati bérajánlás, hogy a köztisztviselők reálbére kissé szolidabb mértékű lesz 2006-ban.

Hogyan reagálhat minderre a SZEF? Milyen álláspontot képviseljünk a bértárgyalásokon? A kormány bérajánlatáról az Ügyvivő Testület tegnapi ülésén az a közös álláspont alakult ki, hogy ez a javaslat nem alkalmas egyesek szerint a megállapodásra, mások szerint még tárgyalási alapnak sem. Személy szerint én azok véleményét osztom, akik szerint *megállapodásra alkalmatlan* ez az ajánlat.

Ennek alapján mi legyen a tárgyalási magatartásunk?

Egyik kiindulópontunk az, amit tavaly is követünk: **a bruttó átlagkereset emelkedése a közszférában legalább azonos legyen a versenyszféráéval, és egyezzen meg a GDP 2006-ra tervezett növekedésével.**

A másik lehetséges követelésünk, hogy **a bérnövekedés jogállástól függetlenül a közszférában dolgozó valamennyi munkavállalóra legyen érvényes.**

Az is sarkalatos igényünk, hogy **a bérnövekedés forrásigényét az állami költségvetés garantálja és finanszírozza.**

Fontosnak tartjuk, hogy **a keresetemelkedés alapjának döntő mértékben az illetményrendszerekben garantált bért, annak nominális emelését tekintjük.** Az adócsökkentést vagy más közterhek mérséklését csak eltérő mértékben tudjuk figyelembe venni. Az alacsony keresetűek esetében például a személyi jövedelemadó csökkentése mindössze 1 százaléknyi keresetemelkedést jelent. Tudnunk kell, hogy a közszférában dolgozók közül sokak fizetése 160 ezer forint körüli, vagy az alatti. Az adómérséklés keresetnövelő hatása csak a 160 ezer forintnál magasabb fizetések esetében éri el a 2 százalék körüli arányt. Tehát kinél-kinél

meglehetősen elérő ez a hatás. Az áfa-csökkentés jövedelemnövelő hatása pedig szinte alig mérhető. És az is kérdés, hogy az infláció valóban a most prognosztizált 2 százalékra csökken-e jövőre.

Táblajavaslat nélkül azonban nagyon nehéz lesz konkrét módon tárgyalnunk a 2006-os bérekről. A táblával függ össze az is, hogy a kormány ajánlata a diplomás kategóriákban valószínűsíthetően nem kívánja változtatni a tábla-tételeket. Nekünk viszont határozott az álláspontunk: **számunkra elfogadhatatlan, hogy a diplomások ne kapjanak béremelést 2006-ban.**

Elfogadhatatlannak tartjuk a jövő évi béremelés időpontját is. Számításba kell vennünk azonban, hogy ha azt akarjuk, hogy ne szeptembertől, hanem már januártól legyen a 4,5 százalékos béremelés, a másik két partnernek — a kormánynak és az önkormányzatoknak — megannyi súlyos ellenérve lesz. Erre fel kell készülnünk. És arra is, hogy a tárgyalásokon — mint az már többször előfordult —, a kormány kiegészítő kompromisszumos javaslatokkal állhat elő. Alapkérdésnek tekintjük tárgyalásunk fő irányát: ***bérekben és garantáltan kérjük a keresetjavítást.*** Számítanunk kell azonban arra, hogy *a megegyezés érdekében mindkét oldalon elkerülhetetlen lesz a kompromisszum.*

Szabó Endre válasza a felszólalásokra

A felszólalók — *Varga László*, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke, *Boros Péterné*, az MKKSZ alelnöke, *Szilágyi Róza* (PSZ), *Bukta Tibor* (MKKSZ, Heves megye), *Reichenberger János* (NKÖM), *Cseh Sándor*, a Pedagógusok Szakszervezete szakoktatási tagozatának képviselője, *Németiné Bozsoki Zsuzsa*, az MKKSZ alelnöke, *Fülöpné Szűcs Mária* (PSZ, Tolna megye), *Gábor Mária*, a KSH szakszervezeti elnöke, *Toma Lajos*, a Mentődolgozók Önálló Szakszervezetének elnöke, *Jenei Attiláné* (SZEFE, Hajdú-Bihar megye) és *Szlankó Erzsébet*, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) alelnöke — általában egyetértettek az elhangzottakkal, s többen új témák, érvek felvetését is ajánlották. A felszólalók egyöntetűen megerősítették: **nem jó számunkra a 2006. szeptember 1-jétől kezdődő béremelés.**

Kiemelten kerül majd szóba a bértárgyalásokon a **létszámcsökkentés** ügye,— hangsúlyozta a felszólalásokra válaszolva a SZEFE elnöke. — A csökkentést központilag

valószínűleg nem tudjuk kivédeni. Az ideai megállapodásban is benne volt, hogy csak *szakmai alapon* lesznek elbocsátások, és tudjuk, mi történt. Ha kivédeni nem is, de *mérsékelni* talán képesek leszünk a létszámcsökkentést.

Régi probléma **a statisztika és a valóság** viszonya. Nagy fájdalmunk, hogy a szakszervezeti mozgalom a rendszerváltás után ennyire atomizálódott. Külföldön járva irigykedve látom, hogy ottani partnerszervezeteink milyen infrastruktúrával rendelkeznek. Egy sor országban a kormány adatait, ha azok nem stimmelnek, a szakszervezet a maga nagyon felkészült apparátusával saját adatokat tálalva bizonyítja, hogy mennyi az annyi. A kormányok sok esetben kénytelenek fejtegetni a szakszervezet adatai előtt. Mi rá vagyunk utalva a kormányzati statisztikára. Csak azt tudjuk mondani, hogy kételkedünk benne, vagy hogy helyben nem igazolódik. Tudományos hatástanulmányokkal is alátámasztott, a kormányétól eltérő összefüggéseket feltáró statisztikánk azonban nincs, mert nincs a magyar szakszervezeteknek olyan kutató bázisuk, mint a rendszerváltás előtt volt a Szakszervezetek Elméleti Kutató Intézete (SZEKI), amely produkálni tudott érdemi vitaanyagokat. Szorgalmazzuk ugyan, de nem vagyok optimista abban, hogy belátható időn belül létrehozható egy valamiféle közös szakszervezeti infrastruktúra. Nagyon nehezen megy előre ez a kezdeményezés, pedig nem a konföderációk összeolvasztását ajánljuk.

A **normatívákkal** kapcsolatos probléma teljesen nyilvánvaló. Sok gondot okoz például az, hogy nincsenek összhangban. Évek óta képviseljük — az önkormányzatokkal együtt — azt, hogy ne húszféle forrásból álljon össze a működésükhöz szükséges összeg, mert így szinte áttekinthetetlen. Így mi sem látjuk át világosan, hol van némi csúsztatás az önkormányzatok álláspontjában. Mert a valóság az, hogy olykor a kormány is, meg — érthető módon — az önkormányzatok is csúsztatnak, és mind a kettő manipulálja a szakszervezeteket. Mi meg mondjuk a magunkét, csak nemigen rendelkezünk olyan informatív anyaggal, amely tényszerűen szembesíthető a tárgyaló partnerek információival.

A SZEK régóta képviseli azt a törekvést, hogy a **finanszírozási rendszert** meg kell változtatni. Eddig azonban nem sikerült ezt elérnünk, mert az erről az ügyről rendelkező törvény kétharmados és valaki mindig megfúrja. Az Ügyvivő Testület jóváhagyta, hogy még az idén rendezzünk egy konferenciát tágabb értelemben az állam szerepéről. A Szövetségi Tanács 2005. februári ülésén, amelyen *Gyurcsány Ferenc* is részt vett, a miniszterelnök megígérte, hogy támogatja ezt a gondolatot. Ennek az előkészítése megkezdődött. Nem kizárt, hogy esetleg valamelyik egyetemmel együttműködve rendezzük meg. Már kezd kialakulni az

előadói kör is. Ezen a tanácskozáson ismételten meg kell kísérelnünk felvetni néhány számunkra fontos ügyet, például azt, hogy *mit vár a SZEF a 2006-ban megalakuló új kormánytól*, s ennek részeként mindenképen teret kell szentelnünk a finanszírozási rendszer reformját sürgető gondolatainknak is.

A Szövetségi Tanács állásfoglalása

A Szövetségi Tanács az Ügyvivő Testület javaslatára a következő *alapelveket* hagyta jóvá a 2006. évi bértárgyalásokon a SZEF képviselőjében részt vevők számára:

1. A bérnövekedés a közszférában legalább annyi legyen, mint a versenyszférában, de érje el a költségvetésben tervezett 4 százalékos GDP-növekedést.
2. Függetlenül a jogállástól (köztisztviselő, közalkalmazott, fegyveres rendvédelmi, bíró, ügyész stb.) a közszolgálati munkaviszonyban állókra egyformán vonatkozzon és jogszabály garantálja a béremelést.
3. A bérnövekedés forrását állami és önkormányzati intézményeknél egyaránt garantálja a költségvetés!
4. A 2006. évi keresetemelkedés alapja az illetménytáblákban garantált nominális bérnövekedés legyen, mert két külön kategória a *munkáért fizetett bér*, és a társadalmi szinten érvényesítendő — az adó- és járuléktérhek csökkentése révén megvalósuló — *jövedelempolitika*, amely a közszolgálat különböző kategóriáiban dolgozókat nagyon eltérően érinti.
5. A közszolgálati bérek emelése legkésőbb 2006. első negyedévének végéig lépjen hatályba. A szeptember 1.-jétől kezdődő emelés a SZEF számára elfogadhatatlan.
6. A kormány által a Hszt-jogviszonyban lévőknek javasolt kiemelt bérfejlesztést a SZEF Szövetségi Tanácsa — az érintettek iránti szolidaritását kifejezve — tudomásul veszi.

Az állásfoglalást a SZEF Szövetségi Tanácsa egyhangú szavazással fogadta el.

3. Bejelentések

(Előadó: dr. Szabó Endre)

- a.) Október 15-én **megalakult Budapesten a SZEF Ifjúsági Tagozata (SZEFIT)**. Az alakuló közgyűlésen felszólalt *Göncz Kinga* ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter is. Több tagszervezetünknek eddig is volt, vagy mostanában jött létre ifjúsági tagozata. A SZEFIT megalakulása természetesen nem érinti a tagszervezetek ifjúsági tagozatainak autonómiáját. Örömteli, hogy az előkészítő munka során is és az alakuló közgyűlésen is érzékelhető volt fiatal kollégáink aktivitása, a közszolgálati érdekképviseleti munka iránti fogékonysága.
- b.) A múlt héten tárgyalást folytattunk az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT) vezető tisztségviselőivel, és megállapodtunk abban, hogy **szorosabbá tesszük az ÉSZT és a SZEF együttműködését**. Gyakrabban tartunk együtt vezetői megbeszéléseket, közös fórumokat, amelyeket a *SZEF-ÉSZT Unió* nevében hirdetünk meg, és adott esetekben SZEF-ÉSZT közös tárgyaló delegáció vesz részt a különböző érdekegyeztető fórumokon. Együttműködésünk erősítésének, közös fellépéseink gyakoribbá tételének a hatékonyabb közszolgálati érdekérvényesítésen kívül az is célja, hogy *a nem távoli jövőben megteremtsük a két konföderáció egyesülésének feltételeit*.
- c.) Nem mondtunk le arról a szándékunkról, hogy a megyék SZEF-hez tartozó szervezeteivel **regionális fórumokat** tartunk a közszolgálatot érintő kérdésekről. Indokolt ugyanis, hogy *a SZEF eddig kivívott társadalmi tekintélye jobban érvényesüljön a megyékben is*.
- d.) Mivel *Pető Zsuzsa* — aki megelégedésünkre végezte munkáját — családi okokra hivatkozva felmentését kérte a SZEF irodavezetői teendői alól, az Ügyvivő Testület eddigi munkatársunkat, *Déri Tímeát* nevezte ki irodavezetőnek.

IV. 5. A SZEF Szövetségi Tanácsa dr. Szabó Endre elnökletével több fontos kérdéstről tárgyalt és döntött.

1. A konföderáció 2004. évi költségvetésének végrehajtásáról és a SZEF 2005. évi költségvetési tervéről *Fehér József* előterjesztésében tárgyalt a testület. Az alelnök kiemelte, hogy 2004. kiemelkedően eredményes volt, a konföderáció takarékosan, célirányosan gazdálkodott. A rendelkezésre álló összegek három forrásból származtak: a tagszervezetek tagdíj-befizetéseiből, a SZEF (ÉSZT-tel és Autonómokkal közös, osztatlan) vagyonának kezelési bevételeiből, és a különböző pályázatokon elnyert, meghatározott célokra és behatárolt feltételekkel felhasználható pénzekből. 2005-ben ugyanezek a források állnak majd rendelkezésre, de nem olyan mértékben és ütemben, mint az elmúlt évben, mert a pályázatokat idén utólag finanszírozzák. Ez azzal jár, hogy gyakorlatilag csak az év második felében várható az elfogadott pályázati feladatokra általunk kifizetett, és számlával igazolt összegek kiegyenlítése. Ez a körülmény a takarékosági szempontok még fokozottabb érvényesítését igényli. Ennek ellenére az alelnök nem javasolta az évek óta változatlan összegű tagszervezeti tagdíj felemelését.

Borhi Károlyné, a SZEF Pénzügyi Ellenőrző Bizottságának (PEB) elnöke bejelentette, hogy a PEB 2005. március 8-i ülésén tárgyalt az előterjesztésről, amely mindenben megfelel az alaki és formai követelményeknek, a PEB által korábban megfogalmazott igényeknek, ezért annak elfogadását ajánlja. A testület ugyanakkor javasolja a SZEF vagyongazdálkodásának tüzetes áttekintését, elemzését.

Vita után a Szövetségi Tanács

- a SZEF 2004. évi költségvetési tervének végrehajtását 2 tartózkodással elfogadta,
- a SZEF 2005. évi költségvetési tervét 1 tartózkodással elfogadta,
- a tagszervezeti tagdíj összegét változatlanul hagyta,
- a SZEF vagyongazdálkodásának komplex áttekintésére tett javaslatot 1 ellenszavazattal és 8 tartózkodással elfogadta.

2. Dr. Szabó Endre elnök **a közszolgálatban dolgozókat érintő aktuális kérdésekről** tájékoztatta az ülés résztvevőit.

- a.) *A 65 éven felüliek közszolgálati jogviszonyának megszüntetésével kapcsolatban a SZEF és a konföderáció több tagszervezetének kifogásai és Gyurcsány Ferenc miniszterelnöknek a Szövetségi Tanács 2005. február 18-i ülésén e kifogások jogosságát elismerő állásfoglalása alapján megkezdődött a törvénymódosítási procedúra. Hírek szerint azonban több parlamenti képviselő nem a kifogásolt paragrafus visszavonásában, hanem csak differenciáltabbá tételében, vagy a bevezetési határidő egy évvel meghosszabbításában gondolkodik. Ezért a Szövetségi Tanács úgy döntött, hogy a SZEF a kormánykoalíció parlamenti frakcióinak vezetőihez, a kormányfőhöz és a munkaiügyi miniszterhez eljuttatandó levélben erősítse meg: a konföderáció ragaszkodik a visszavonáshoz, s ahhoz, hogy a módosító javaslat mielőbb kerüljön az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács napirendjére.*

- b.) A 2004-ben elmaradt *13. havi fizetés* ügyében Szabó Endre javaslatát elfogadva a Szövetségi Tanács megerősítette a SZEF-nek azt az igényét, hogy álljon vissza a régi rend, s az OKÉT napirendjére kell tűzni a témát, függetlenül attól, hogy az Alkotmánybíróság mikor dönt a közsféra több szakszervezetének ezzel kapcsolatos — jogorvoslatot kérő — beadványáról. A SZEF kezdeményezi a 0. havi bérek kifizetési rendjéről szóló jogszabály módosítását.
- c.) Az egészségügyi dolgozók kötelező kamarai tagsága ügyében a SZEF fenntartja azt a korábbi álláspontját, hogy ez a rendelkezés sérti a szervezkedés szabadságát. A Szövetségi Tanács tudomásul vette, hogy az EDDSZ az Alkotmánybírósághoz fordult ebben az ügyben, s egyhangúan elfogadta, hogy a SZEF a kormányfőhöz és a kormánykoalíció pártjainak frakcióvezetőihez írandó határozott hangú levélben kérje a sérelmes törvényhely felülvizsgálatát és megszüntetését.
- d.) A Szövetségi Tanács tudomásul vette, hogy a munkaügyi tárca létre kívánja hozni a munkavállalói jogok biztosának posztját. A SZEF igénye, hogy ezzel egyidejűleg meg kell teremteni a munkaügyi felügyelet eddigénél sokkal hatásosabb tevékenységének feltételeit, s állami támogatással segítsék a szakszervezeti jogsegélyszolgálatok működését.
- e.) Május 1. megünneplésére a szakszervezetek az eddigieknek megfelelően készülnek Budapesten és vidéken. A fővárosi Városligetben idén is sátrat állít a hat reprezentatív szakszervezeti konföderáció. A Szövetségi Tanács felhívta a SZE tagszervezeteit, hogy mozgósítsák tagjaikat a rendezvényekre.

3. Fehér József alelnök beszámolt a közszolgálati fiatalok 2005. május 9-11-én Balatonlellén tartandó országos találkozójának előkészületeiről. A SZEF több tagszervezetében érdeklődéssel fogadták a kezdeményezést, s támogatják azt az elképzelést, hogy alakuljon meg a SZEF Ifjúsági Tagozata.

4. Michalkó Péter az Adóreform Bizottság által készített dolgozatról számolt be. A SZEF Ügyvivő Testületének tagja, a Közszolgálati Szakszervezetek Szövetségének elnöke az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) munkavállalói oldalának képviselőjeként vett részt a bizottság munkájában. A megbeszéléseken leszögezte: jelenléte nem helyettesíti az OÉT keretében történő érdekegyeztetést. Az adóreform-javaslatok kidolgozása azzal a támogatható céllal kezdődött, hogy amennyire lehet, szürkítsék, fehérítsék a fekete gazdaságot, s az adószabályok változtatásával javuljon a vállalkozások — és általa az ország — versenyképessége, csökkenjen a cégek adóterhe. Mindezt azonban a bizottságnak úgy kellett volna megoldania, hogy a közszolgáltatások színvonalának megőrzése érdekében megmaradjon az adóbevételek eddigi szintje. Ez megoldhatatlan feladatnak bizonyult. A bizottság munkájának legnagyobb eredménye, hogy néhány kisebb bonyolult szabályt sikerült kigyomlálni a rendszerből. A munka összegzéséből tetten érhető a munkavállalók terheinek növelési szándéka. Ezt vetíti előre az áfa-szabályokkal kapcsolatos rész, és a minimálbér adómentes szintjének befagyasztása.

A Szövetségi Tanács egyetértett Szabó Endrének azzal a javaslatával, hogy a bizottság által kidolgozott elképzeléseket bocsássák társadalmi vitára, lehetőséget adva a munkavállalói érdekképviseleteknek és a civil szervezeteknek, hogy a teljes anyag ismeretében kifejthessék álláspontjukat. A SZEF és tagszervezeteinek határozott igénye, hogy

az adóreform nem járhat sem az adóból finanszírozott közszolgáltatások, szociális ellátások színvonalának csökkentésével, sem a munkavállalók terheinek növelésével.